

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O MJERITELJSTVU

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o mjeriteljstvu sadržana je u odredbi članka 2. stavak 4. podstavak 1. Ustava Republike Hrvatske.

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE DONOŠENJA ZAKONA

a) Ocjena stanja

Područje zakonskog mjeriteljstva u Republici Hrvatskoj uređeno je Zakonom o mjeriteljstvu („Narodne novine“ br. 163/03) i podzakonskim propisima (pravilnicima i naredbama) koji su doneseni za njegovo provođenje.

Ovaj zakon je već 2003. godine usklađivan sa propisima Europske unije. Naime, on se temelji na smjernici za zakonite mjerne jedinice 80/181/EEC – Smjernica o mjernim jedinicama i u području zakonskog mjeriteljstva na smjernici „starog pristupa“ 71/316/EEC – Smjernica o mjerilima i metodama mjeriteljskog nadzora. Izrađen na toj podlozi postojeći Zakon uredio je područje temeljnog, tehničkog i zakonskog mjeriteljstva.

Tako je kao tijela u području zakonskog mjeriteljstva predvidio da to budu Državni zavod za normizaciju i mjeriteljstvo, ovlaštene pravne osobe i ovlaštene servisi za pripremu mjerila za ovjeravanje.

Zavod u tom smislu pored upravnih i stručnih poslova iz područja zakonskog mjeriteljstva, provodi zakone i donosi podzakonske propise i obavlja nadzor, proglašava državne etalone, obavlja upravne i stručne poslove u svezi s državnim etalonima, usklađuje rad nacionalnih umjernih laboratorija te provodi umjeravanje etalona i mjerila za potrebe zakonskog mjeriteljstva.

Ovlaštene pravne osobe obavljaju poslove ispitivanja usklađenosti mjerila s propisima, ovjeravanje zakonitih mjerila, ispitivanje sukladnosti pakovina i boca kao mjernih spremnika s propisima, vode evidencije ovjerenih mjerila i provode službena mjerenja.

Ovlaštene servisi su pravne ili fizičke osobe koje pregledavaju, popravljaju i ispituju zakonita mjerila i mjerne sustave radi pripreme za ovjeravanje.

Zakon predviđa da Vlada Republike Hrvatske osniva Mjeriteljski savjet kao savjetodavno tijelo u području mjeriteljstva.

Nadalje uređuje se osnov za sustav zakonitih mjernih jedinica, područje temeljnog mjeriteljstva koje obuhvaća državne etalone i nacionalne umjerne laboratorije i tehničko mjeriteljstvo.

U području zakonskog mjeriteljstva utvrđeno je da ravnatelj Zavoda propisuje mjeriteljske i tehničke značajke za zakonita mjerila, da se ta mjerila mogu stavljati u promet ako su udovoljavala mjeriteljskim propisima i ako su označena propisnim ovjernim oznakama.

Za svaku vrstu mjerila provodilo se tipno ispitivanje pa ako bi bio odobren tip mjerila, svako mjerilo bi trebalo proći postupak prve ovjere gdje se utvrđivalo da li je mjerilo u skladu s odobrenim tipom i udovoljava li mjeriteljskim zahtjevima.

U Zakonu su prema tome predviđene: prva ovjera, redovna ovjera koja se provodi u propisanim ovjernim razdobljima za pojedine vrste mjerila i izvanredna ovjera koja se provodi kad mjerilo nije bilo u uporabi zbog kvara ili drugih tehničkih nedostataka ili radi toga što nije bilo ovjereno u propisanom ovjernom razdoblju.

Odredbama Zakona uređeno je i ispitivanje usklađenosti pakovina i boca kao mjernih spremnika, stavljanje u promet pakovina i njihovo označivanje.

Za mjeriteljske poslove utvrđene zakonom mogu se ovlastiti pravne osobe koje ispunjavaju propisane uvjete te je propisan postupak ovlašćivanja, obveze ovlaštene pravne osobe kao i prestanak valjanosti rješenja o ovlašćivanju.

Na kraju ustrojena je i mjeriteljska inspekcija u okviru Zavoda koja obavlja inspekcijske poslove nad primjenom i izvršavanjem zakona, donijetih propisa i općih akta u djelatnosti mjeriteljstva kao i nadzor nad stručnim radom ovlaštenih mjeritelja, ovlaštenih pravnih osoba i ovlaštenih servisa.

b) Pitanja koja se trebaju urediti ovim zakonom

Prema preporuci D1 Međunarodne organizacije za zakonsko mjeriteljstvo (OIML), zakonsko je mjeriteljstvo onaj dio mjeriteljstva koji je uređen zakonom i propisima za njegovo provođenje.

Ovo područje se uređuje radi poticanja slobodne trgovine i uklanjanja mogućih prepreka u toj trgovini, ujednačavanju sustava zakonitih mjernih jedinica s međunarodno dogovorenim sustavom mjernih jedinica, uspostave mjernog jedinstva u Republici Hrvatskoj i uspostave povjerenja u rezultate mjerenja provedenih radi zaštite potrošača, života i zdravlja ljudi i životinja, zaštite okoliša, opće sigurnosti i zaštite prirodnih resursa.

Izmjenama i dopunama Zakona o mjeriteljstvu uređuju se sljedeća pitanja:

- područje uređivanja zakona
- pojmovi u smislu odredaba ovog zakona
- tijela, pravne i fizičke osobe koje obavljaju poslove zakonskog mjeriteljstva
- utvrđuje se obveza Vlade Republike Hrvatske da osnuje Hrvatski mjeriteljski institut
- brišu se odredbe o tehničkom mjeriteljstvu
- usklađuju se odredbe zakona s novom nadležnošću Državnog zavoda za mjeriteljstvo i Hrvatskog mjeriteljskog instituta
- utvrđuje se način financiranja Državnog zavoda za mjeriteljstvo i Hrvatskog mjeriteljskog instituta
- vrše se određene pravno-tehničke promjene u odredbama koje se odnose na inspekciju.

c) Posljedice donošenja zakona

Člankom 73. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, koji se odnosi na tehničke propise, normizaciju, ovlašćivanje i ocjenu sukladnosti, Republika Hrvatska se obvezala da će poduzeti mjere potrebne za usklađivanje svog zakonodavstva s tehničkim propisima Europske unije, a posebno s mjeriteljstvom, ovlašćivanjem, ocjenom sukladnosti i normizacijom.

U skladu sa zahtjevima Europske unije Republika Hrvatska donošenjem ovog zakona usklađuje ovo područje sa zakonodavstvom Europske unije.

U Zakon su ugrađene i odredbe Međunarodnog dokumenta OIML D1.

Za poslove proglašavanja državnih etalona, usklađivanja rada nacionalnih umjernih laboratorija, razvoj, održavanje i uporabu državnih etalona u većini zemalja su osnovani nacionalni mjeriteljski instituti.

Ovim izmjenama i dopunama Zakona o mjeriteljstvu predviđa se da će Vlada Republike Hrvatske osnovati Hrvatski mjeriteljski institut koji će pored navedenih obavljati i poslove koji budu utvrđeni osnivačkim aktom dok su poslovi ovjeravanja mjerila koja se rabe u području zakonskog mjeriteljstva i dalje u nadležnosti Državnog zavoda za mjeriteljstvo.

Preciznije je utvrđen djelokrug rada nacionalnih umjernih laboratorija koji održavaju mjernu slijedivost državnih etalona, aktivno sudjeluju na razvoju mjeriteljstva u okviru izabrane fizikalne veličine, sudjeluju u izradi normi i tehničkih propisa koji su povezani s etalonima te sudjeluju u međulaboratorijskim mjeriteljskim ispitivanjima.

Prihvatanjem europskih smjernica u području mjeriteljstva omogućena je liberalizacija stavljanja mjerila na tržište i uporabu. Naime do sada je za svaku vrstu mjerila da bi se stavilo na tržište i uporabu bilo potrebno provesti ispitivanje tipa mjerila pa ako je model udovoljavao svim mjeriteljskim zahtjevima donosilo se rješenje o odobrenju tipa. Nakon toga je svako mjerilo prije stavljanja u promet moralo proći postupak prve ovjere, gdje se utvrđivalo da li je mjerilo u skladu s odobrenim tipom i mjeriteljskim propisima. Time se osiguralo ispitivanje svakog mjerila prije stavljanja u promet, pa su troškovi tog postupka bili znatni.

Primjenom „Novog pristupa“ za mjerila koja su uređena Smjernicom 2004/22/EEC nema klasičnog tipnog odobrenja i prve ovjere zakonitih mjerila, već se mjerilo može staviti na tržište i uporabu ako je prošlo propisani postupak ocjene sukladnosti s temeljnim zahtjevima, ako ima potvrdu o sukladnosti mjerila s temeljnim zahtjevima i ako ima propisane oznake sukladnosti. Kad se mjerilo nađe u uporabi u području zakonskog mjeriteljstva provodi se redovito ovjeravanje kao i do sada, a troškovi ovog pristupa za proizvođače su bitno manji. Za ostala mjerila ovaj postupak se provodi prema direktivi „starog pristupa“.

Obveza država je organizirati i provoditi učinkovit mjeriteljski nadzor nad stavljanjem mjerila u promet i uporabu te nadzirati točnost mjerenja, te su u tom smislu izvršene odgovarajuće izmjene.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Zavod se financira iz sredstava državnog proračuna, od naknada od mjeriteljske djelatnosti i drugih izvora u skladu sa zakonom kao i do sada.

Institutu će biti potrebno osigurati sredstva iz državnog proračuna za financiranje djelatnosti u cijelosti vezane uz državne etalone (umjeravanje, održavanje, razvoj i dr.). Time bi se omogućilo i njihovo sudjelovanje u održavanju slijedivosti u zemlji i njihovo uključivanje u međunarodna usporedbena mjerenja.

Za redovnu djelatnost Instituta osigurala bi se sredstva iz državnog proračuna i iz vlastite djelatnosti.

Napominje se da ovim izmjenama i dopunama Zakona o mjeriteljstvu ne nastaju nove obveze za proračun Republike Hrvatske jer su se i državni etaloni i poslovi Državnog zavoda za mjeriteljstvo i Hrvatskog mjeriteljskog instituta i do sada financirali kroz razdjel Državnog zavoda za mjeriteljstvo.

IV. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Odredbama članka 159. i 161. Poslovnika Hrvatskog Sabora („Narodne novine“ broj 62/02) predviđena je mogućnost da Zakon može biti donesen po hitnom postupku ukoliko to, između ostalog zahtijevaju osobito opravdani državni razlozi. Imajući u vidu da ovaj Prijedlog Zakona predstavlja usklađivanje zakonodavstva Republike Hrvatske sa zakonodavstvom Europske unije, da je donošenje istog predviđeno Planom provedbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, te da je njegovo donošenje uvjet da se završi Poglavlje „Sloboda kretanja roba“, predlaže se donošenje Zakona po hitnom postupku.

V. TEKST KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O MJERITELJSTVU

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O MJERITELJSTVU

Članak 1.

U Zakonu o mjeriteljstvu („Narodne novine“ br. 163/03 i 194/03) članak 1. mijenja se i glasi:

„Ovim se zakonom uređuje djelokrug tijela te ovlaštenih pravnih i fizičkih osoba u mjeriteljstvu, sustav točnih i međusobno spojivih mjerenja, sustav mjernih jedinica, mjerni etaloni, utvrđivanje mjeriteljskih zahtjeva za mjerila u zakonskom mjeriteljstvu, stavljanje mjerila na tržište i uporabu, ovjeravanje mjerila, mjeriteljski zahtjevi za pretpakovine, mjeriteljski nadzor i inspekcija.“

Članak 2.

Članak 3. mijenja se i glasi:

„Nazivi koji se upotrebljavaju u ovom zakonu imaju slijedeće značenje:

1. Zakonsko mjeriteljstvo je dio mjeriteljstva uređen zakonom i drugim propisima u cilju uspostave povjerenja u rezultate mjerenja u području primjene zakonitih mjerenja.
2. Temeljno mjeriteljstvo je dio mjeriteljstva koje istražuje stalnice prirodnih pojava i čiji je zadatak uspostava državnih etalona mjernih jedinica međunarodnog sustava jedinica, uspostava sljedivosti i jedinstvenosti mjerenja u Republici Hrvatskoj usporedbom s međunarodnim etalonima te razvoj novih mjernih metoda.
3. Etalon je tvarna mjera, mjerilo, referencijska tvar ili mjerni sustav namijenjen za određivanje, ostvarivanje, čuvanje ili obnavljanje neke jedinice, jedne ili više vrijednosti kakve veličine da bi mogao poslužiti kao referencija.
4. Državni etalon je referentni etalon priznat odlukom mjerodavnog tijela utvrđenog zakonom da bi služio kao osnova za dodjeljivanje vrijednosti drugim etalonima određene veličine u Republici Hrvatskoj.
5. Referentni etalon je etalon koji općenito ima najveću mjeriteljsku kakvoću na danom mjestu ili u danoj organizaciji iz kojeg se izvode mjerenja koja se provode na tom mjestu.
6. Umjeravanje je skup postupaka kojima se u određenim uvjetima uspostavlja odnos između vrijednosti veličina koje pokazuje neko mjerilo ili mjerni sustav ili vrijednosti koje prikazuje neka tvarna mjera ili neka referencijska tvar i odgovarajućih vrijednosti ostvarenih etalonima.
7. Sljedivost je svojstvo mjernog rezultata ili vrijednost kojeg etalona po kojemu se on može dovesti u vezu s navedenim referencijskim etalonima (obično državnim ili međunarodnim) neprekinutim lancem usporedaba koje imaju utvrđene nesigurnosti.
8. Mjerilo je uređaj namijenjen za izvedbu mjerenja, samostalno ili u vezi s dodatnim uređajima. U smislu ovog zakona naziv mjerilo podrazumijeva mjerilo u užem smislu, mjerne sustave, tvarne mjere i dijelove mjerila i mjernog sustava koji mogu biti predmet posebne ocjene sukladnosti.

9. Redovito ovjeravanje mjerila je ovjeravanje koje se provodi periodično i u skladu s propisima.
10. Izvanredno ovjeravanje mjerila je ovjeravanje koje se provodi nakon preinake ili nakon uklanjanja kvara ili drugih tehničkih nedostataka mjerila.
11. Pretpakovine su proizvodi koji su upakirani bez prisutnosti kupaca, a količina tih proizvoda se ne može promijeniti bez otvaranja pri čemu nastaje vidno oštećenje ili bez promjene pakovanja.“

Članak 3.

Naslov glave II. mijenja se i glasi: „TIJELA I PRAVNE I FIZIČKE OSOBE KOJE OBAVLJAJU POSLOVE MJERITELJSTVA“.

Članak 4.

Članak 5. mijenja se i glasi:

„Poslove zakonskog mjeriteljstva u smislu odredaba ovog zakona obavljaju:

1. Državni zavod za mjeriteljstvo (u daljnjem tekstu: Zavod),
2. Hrvatski mjeriteljski institut (u daljnjem tekstu: HMI),
3. Ovlaštene pravne osobe,
4. Ovlašteni servisi,
5. Pravne osobe koje obavljaju poslove nacionalnog umjernog laboratorija.“

Članak 5.

Ispred članka 6. dodaje se podnaslov koji glasi: «DRŽAVNI ZAVOD ZA MJERITELJSTVO».

Članak 6. mijenja se i glasi:

„Zavod obavlja slijedeće poslove:

1. rješava u upravnim stvarima iz područja mjeriteljstva,
2. priprema nacрте zakona iz područja mjeriteljstva,
3. donosi podzakonske akte za provođenje zakona,
4. ovlašćuje pravne osobe za provedbu postupaka potvrđivanja sukladnosti mjerila i pretpakovina s propisima, za provedbu ovjeravanja zakonitih mjerila te pripremu mjerila za ovjeravanje,
5. propisuje tehničke i mjeriteljske zahtjeve za postupke ocjene sukladnosti iz područja zakonskog mjeriteljstva,
6. provodi ispitivanje pretpakovina i boca kao mjernih spremnika,
7. provodi ovjeravanja zakonitih mjerila,
8. provodi službena mjerenja,
9. nadzire zakonitost rada ovlaštenih pravnih osoba, ovlaštenih servisa i korisnika zakonitih mjerila,
10. prati i nadzire stanje u području zakonskog mjeriteljstva te poduzima mjere za kvalitetno obavljanje djelatnosti,

11. nadzire rad i brine se o stručnom osposobljavanju mjeritelja i mjeriteljskih inspektora,
12. pruža pomoć građanima i pravnim osobama u provođenju propisa i mjera iz mjeriteljske djelatnosti,
13. predstavlja Republiku Hrvatsku u međunarodnim mjeriteljskim organizacijama za zakonsko mjeriteljstvo i osigurava izvršenje zadaća koje proizlaze iz članstva u tim organizacijama,
14. izdaje službeno glasilo (u daljnjem tekstu: glasilo),
15. vodi propisane evidencije,
16. obavlja druge stručne poslove.“

Članak 6.

U članku 7. stavku 1. točke 3. i 5. brišu se, a točka 4. postaje točka 3.

Članak 7.

U članku 9. stavku 1. riječi „ravnatelja Zavoda“ zamjenjuju se riječima „ministra nadležnog za poslove znanosti“.

U stavku 4. riječ „Zavod“ zamjenjuje se riječi „HMI“.

Članak 8.

U članku 10. stavak 3. mijenja se i glasi:

„(3) Ravnatelj Zavoda propisuje mjerne jedinice iz stavka 2. ovog članka, njihove nazive, znakove i uporabu mjernih jedinica.“

Članak 9.

U članku 11. u stavcima 1. i 4. riječ „Zavod“ zamjenjuje se s riječi „HMI“ u odgovarajućem padežu.

Članak 10.

Iza članka 11. dodaje se članak 11.a koji glasi:

„Članak 11.a

(1) HMI obavlja slijedeće poslove:

1. proglašava državne etalone, obavlja upravne i stručne poslove u vezi s državnim etalonima i usklađuje rad nacionalnih umjernih laboratorija,
2. planira, organizira, koordinira i provodi poslove razvoja nacionalnog sustava temeljnog mjeriteljstva,

3. osigurava slijedivost mjerenja u Republici Hrvatskoj i provodi umjeravanje etalona i mjerila,
4. ostvaruje, čuva i održava državne mjerne etalone i osigurava njihovu slijedivost prema međunarodnim etalonima,
5. obavlja poslove istraživanja i razvoja u području temeljnog mjeriteljstva,
6. obavlja poslove nacionalnih umjernih laboratorija koji se po potrebi uspostavljaju u okviru Instituta,
7. usklađuje i nadzire rad nacionalnih umjernih laboratorija koji su izvan HMI-a,
8. predstavlja Republiku Hrvatsku u međunarodnim mjeriteljskim organizacijama za temeljno mjeriteljstvo i osigurava izvršenje zadaća koje proizlaze iz članstva u tim organizacijama,
9. obavlja i druge poslove u skladu s aktom o osnivanju Instituta.

(2) Nadzor nad zakonitošću rada HMI-a i općim aktima obavlja ministarstvo nadležno za znanost.“

Članak 11.

U članku 12. stavak 2. mijenja se i glasi:

„ (2) Nacionalni umjerni laboratorij održava mjernu slijedivost državnih etalona, aktivno sudjeluje na razvoju mjeriteljstva u okviru izabrane fizikalne veličine, sudjeluje u međunarodnim mjeriteljskim projektima i međulaboratorijskim usporedbenim mjerenjima. HMI utvrđuje koja pravna osoba koja ispunjava propisane uvjete, može biti nacionalni umjerni laboratorij“

U stavcima 3. i 5. riječ „Zavod“ mijenja se s riječi „HMI“ u odgovarajućem padežu.

Članak 12.

Glava V. TEHNIČKO MJERITELJSTVO ETALONI, REFERENCIJSKE TVARI I MJERILA U PODRUČJU TEHNIČKOG MJERITELJSTVA i članci 13., 14. i 15. brišu se.

Članak 13.

U članku 16. stavku 1. riječi: „su mjerila koja se rabe“ zamjenjuju se riječima: „moraju se rabiti“.

U stavku 2. iza riječi „nadzoru“ stavlja se točka, a tekst iza točke briše se.

Stavak 3. mijenja se i glasi: „Ravnatelj Zavoda propisuje zakonita mjerila na koja se primjenjuje mjeriteljski nadzor te mjeriteljske i tehničke zahtjeve za zakonita mjerila.“

Članak 14.

U članku 17. stavku 1. riječ "ovjernim" briše se.

U stavku 3. riječ "usklađenosti" zamjenjuje se s riječi "sukladnosti".

Članak 15.

U članku 20. dodaje se novi stavak 3. koji glasi:

„(3) Ako se naknadno utvrdi da mjerilo ne zadovoljava tehničke zahtjeve donijeti će se rješenje o ukidanju tipnog odobrenja.“

Dosadašnji stavak 3. postaje stavak 4.

Iza stavka 4. dodaje se novi stavak 5. koji glasi:

„(5) Za mjerila koja se stavljaju na tržište i uporabu na temelju drugih propisa i za koja je proveden postupak ocjene sukladnosti ne provodi se tipno ispitivanje na način propisan u ovom članku.“

Dosadašnji stavak 4. postaje stavak 6.

Članak 16.

U članku 21. iza stavka 1. dodaje se novi stavak 2. koji glasi:

„(2) Kada se tijekom ovjeravanja mjerila utvrdi da mjerilo ne zadovoljava propisane zahtjeve, mjerilo se označuje oznakom „Mjerilo je neispravno“.“

Dosadašnji stavci 2. do 4. postaju stavci 3. do 5.

U dosadašnjem stavku 5. koji postaje stavak 6. iza riječi „njihove primjene“ dodaju se riječi „oblik i način stavljanja oznake „Mjerilo je neispravno“.

Članak 17.

U članku 23. stavku 3. riječ „prvoj“ zamjenjuje se s riječi „redovnoj“.

Članak 18.

U članku 28. stavak 2. mijenja se i glasi:

„(2) Umjeravanje etalona, odnosno potvrđivanje referencijskih tvari za potrebe ovjeravanja zakonitih mjerila obavlja HMI-i i akreditirani umjerni laboratorij.“

Članak 19.

Članak 33. i naslov iznad članka brišu se.

Članak 20.

U članku 34. stavak 1. mijenja se i glasi:

„(1) Službeno mjerenje je mjerenje koje provodi Zavod, a služi kao mjerodavni dokaz u nekom postupku ili donošenju odluka državnih organa ili sudova.“

Članak 21.

U članku 41. stavak 2. mijenja se i glasi:

„(2) Za poslove ovjeravanja zakonitih mjerila i ispitivanje sukladnosti mjerila Zavod može ovlastiti pravne osobe koje ispunjavaju propisane uvjete.“

Članak 22.

U članku 48. stavku 2. riječi «Djelatnosti Zavoda financira se» zamjenjuju se riječima «Djelatnost Zavoda i HMI-a financira se».

Članak 23.

U članku 49. stavak 1. mijenja se i glasi:

„(1) Iz proračuna Republike Hrvatske financira se u cijelosti djelatnost Zavoda kao tijela državne uprave, i to: rješavanje u upravnim stvarima prema odredbama ovog Zakona i propisa za njegovo provođenje, nadzor nad provedbom odredbi ovog zakona i propisa za njegovo provođenje, ovlaštenim pravnim i fizičkim osobama, dobavljačima zakonitih mjerila i pretpakiranih proizvoda, nad uporabom mjernih jedinica i zakonitih mjerila, ovjeravanje mjerila, službena mjerenja, članarine u međunarodnim organizacijama u kojima je Republika Hrvatska član, uspostava i održavanje baze podataka, sudjelovanje od Zavoda imenovanih predstavnika u međunarodnim mjeriteljskim organizacijama, promicanje zakonskog mjeriteljstva i izdavanje službenog glasila.“

Iza stavka 2. dodaju se stavci 3. i 4. koji glase:

„(3) Iz proračuna Republike Hrvatske financira se u cijelosti djelatnost HMI-a koja je od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku i to: održavanje sljedivosti državnih etalona, troškovi čuvanja, razvoja i održavanja etalona koji su priznati za državne etalone, troškovi istraživanja i razvoja u području temeljnog mjeriteljstva, troškovi održavanja međunarodne akreditacije nacionalnih umjernih laboratorija, troškovi usporedbenih mjerenja u kojima sudjeluju nacionalni umjerni laboratoriji, članarine u međunarodnim organizacijama za temeljno mjeriteljstvo u kojima je HMI član.

(4) Sredstva ostvarena vlastitom djelatnošću HMI-a prihod su HMI-a.“

Članak 24.

U članku 50. riječ „Zavod“ zamjenjuje se s riječi „HMI“.

Članak 25.

Članak 51. mijenja se i glasi:

„(1) Za provedbu postupaka ovlašćivanja pravnih ili fizičkih osoba, postupka ocjene sukladnosti, ekspertna mjerenja, umjeravanja, ispitivanja i potvrđivanja referencijskih tvari, tipna ispitivanja, ispitivanja pretpakovina i boca kao mjernih spremnika te službenih mjerenja koje prema ovom zakonu obavlja Zavod, HMI ili ovlaštena pravna osoba plaćaju se naknade.

(2) Troškove koji su nastali u svezi s mjeriteljskim nadzorom pretpakovina kojim je utvrđeno da je dobavljač povrijedio mjeriteljski propis, snosi dobavljač.

(3) Za ovjeravanje zakonitih mjerila i ocjenu sukladnosti zakonitih mjerila, umjeravanje etalona, ispitivanje i potvrđivanje referencijskih tvari naknadu plaća podnositelj zahjeva.

(4) Ravnatelj Zavoda propisuje visinu i način plaćanja naknade za mjeriteljske poslove koje prema ovom Zakonu i propisima za njegovu provedbu obavlja Zavod ili ovlaštena pravna osoba.

(5) Ravnatelj HMI-a propisuje visinu i način plaćanja naknade za mjeriteljske poslove koji prema ovom Zakonu i propisima za njegovu provedbu obavlja HMI.“

Članak 26.

U članku 55. stavku 1. riječ „program“ zamjenjuje se s riječi „plan“.

Članak 27.

Naslov iznad članka 61. i članak 61. brišu se.

Članak 28.

U članku 66. točke 3. i 4. brišu se.
Dosadašnje točke 5. do 11. postaju točke 3. do 9.

Članak 29.

U članku 67. stavku 1. točki 2. na kraju teksta briše se zarez i dodaju se riječi: „te označiti ih na odgovarajući način,“

Iza stavka 1. dodaje se stavak 2. koji glasi:
„(2) Ravnatelj Zavoda propisat će način označavanja mjerila odnosno pretpakovina iz stavka 1. ovog članka.“

Članak 30.

U članku 68. dodaje se stavak 3. koji glasi:
„(3) Rješenje u smislu odredbe članka 67. i 68. ovoga zakona mjeriteljski inspektor donosi bez odgađanja a najkasnije u roku od 8 dana od izvršenog nadzora.“

Članak 31.

U članku 70. stavku 3. iza riječi „rješenja“ briše se točka i dodaju se riječi „, u roku od 3 dana od izvršenog nadzora.“

Članak 32.

U članku 71. iza riječi „žalba“ dodaju se riječi „u roku od 8 dana od dana dostave rješenja“.

Iza stavka 1. dodaje se stavak 2. koji glasi:
„(2) Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.“

Članak 33.

U članku 76. stavku 1. točki 2. iza riječi „stavak 2.“ dodaju se riječi „i stavak 3.“

Članak 34.

U članku 77. stavku 1. dodaje se nova točka 1. koja glasi:
„1. ako ne upotrebljavaju mjerne jedinice propisane člankom 10. ovog Zakona.“
Iza dosadašnje točke 1. koja postaje točka 2. dodaje se nova točka 3. koja glasi:
„3. ako ne podnese zahtjev za ovjeravanje ugrađenih mjerila na koje je postavio ovjerne oznake ovlaštenog servisa (članak 26. stavak 2.).“
Dosadašnje točke 2. do 6. postaju točke 4. do 8.

Članak 35.

U članku 79. stavku 3. umjesto riječi: «ovoga Zakona» trebaju stajati riječi «ovoga članka».

Članak 36.

U članku 81. u stavku 1. iza riječi «Narodne novine» umjesto broja 53/94 treba stajati broj 58/93.
Umjesto zareza iza zagrade stavlja se točka, a tekst iza točke briše se.
Stavak 3. istog članka briše se.

Članak 37.

U cijelom tekstu zakona riječi „pakovine“ zamjenjuju se riječima „pretpakovine“ u odgovarajućem rodu i padežu.

Članak 38.

(1) Osnivač osigurava HMI-u potrebne prostorije za rad, a HMI preuzima od Državnog zavoda za mjeriteljstvo materijalna sredstva i opremu koja je namijenjena za obavljanje poslova iz područja rada HMI-a, te djelatnike koji obavljaju poslove u tom području.
(2) Opseg sredstava i opreme iz stavka 1. ovoga članka odredit će se u aktu o osnivanju HMI-a.
(3) Na zaposlene u HMI-u primjenjuju se propisi koji uređuju položaj i plaće zaposlenih u javnim službama.

Članak 39.

(1) Vlada Republike Hrvatske će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona donijeti Uredbu o osnivanju Hrvatskog mjeriteljskog instituta kao javne ustanove.
(2) Do početka rada Hrvatskog mjeriteljskog instituta poslove ovog instituta obavljati će Državni zavod za mjeriteljstvo.

Članak 40.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Narodnim novinama“.

OBRAZLOŽENJE

Članak 1.

U odnosu na promijenjeni članak 1. kojim je bilo utvrđeno da se Zakonom o mjeriteljstvu uređuje temeljno, tehničko i zakonsko mjeriteljstvo, te se definiraju ovi pojmovi, ovim izmijenjenim člankom 1. naglašava se, da se zakon odnosi na tzv. "zakonsko mjeriteljstvo" jer uređuje djelokrug tijela, ovlaštenih pravnih i fizičkih osoba u mjeriteljstvu, sustav točnih i međusobno spojivih mjerenja, sustav mjernih jedinica, mjerne etalone, utvrđivanje mjeriteljskih zahtjeva za mjerila u zakonskom mjeriteljstvu, stavljanje mjerila na tržište i uporabu, ovjeravanje mjerila, mjeriteljske zahtjeve za pretpakovine, mjeriteljski nadzor i inspekciju.

Prema međunarodnom dokumentu OIML D1 (Međunarodne organizacije za zakonsko mjeriteljstvo) zakonsko mjeriteljstvo obuhvaća sve radnje za koje su propisani zakonski zahtjevi, a koji se odnose na mjerenje, mjerne jedinice, mjerila i mjerne metode koje provodi Vlada ili se provode u ime Vlade (u ovom zakonu Državni zavod za mjeriteljstvo, Hrvatski mjeriteljski institut, ovlaštene pravne i fizičke osobe) radi osiguravanja odgovarajuće razine povjerenja u mjerne rezultate u zakonski uređenom području na nacionalnoj razini (ovaj Zakon to uređuje za područje Republike Hrvatske).

Članak 2.

Ovim člankom definiraju se pojmovi u smislu odredaba ovog Zakona kao što su zakonsko mjeriteljstvo, temeljno mjeriteljstvo, etalon, državni etalon, referentni etalon, umjeravanje, slijedivost mjerila, redovito i izvanredno ovjeravanje i pretpakovine.

Ove definicije utvrđene su u Međunarodnom rječniku naziva u zakonskom mjeriteljstvu OIML V1 i OIML V2.

Članak 3. do 11.

Ovim člancima utvrđuje se da poslove iz područja mjeriteljstva obavljaju Državni zavod za mjeriteljstvo, Hrvatski mjeriteljski institut, ovlaštene pravne osobe, ovlaštene servisi i pravne osobe koje obavljaju poslove nacionalnog umjernog laboratorija (to mogu biti fakulteti, znanstvene ustanove i dr.).

Sukladno odredbama pravnog sustava Republike Hrvatske Državni zavod za mjeriteljstvo kao tijelo državne uprave ima zadaću neposredne provedbe zakona što podrazumijeva rješavanje u upravnim stvarima, vođenje propisanih očevidnika, te obavljanje drugih stručnih i upravnih poslova u oblasti mjeriteljstva.

U kreiranju cjelokupnog uređivanja zakonskog mjeriteljstva Zavod izrađuje nacrt zakona o mjeriteljstvu, a ravnatelj Zavoda u provođenju odredbi tog Zakona donosi podzakonske akte kad je na to izrijekom u zakonu ovlašten.

Značajna djelatnost Zavoda je nadzor nad provedbom Zakona i drugih propisa a posebno je značajno provođenje inspekcijskog nadzora.

Zavod predstavlja Republiku Hrvatsku u međunarodnim mjeriteljskim organizacijama.

Državni zavod za mjeriteljstvo u smislu naprijed iznesenog treba osigurati obavljanje slijedećih zadataka u korist pojedinca:

- osiguranje da mjerila u trgovini, zdravstvu, sigurnosti, provedbi zakona i propisa o zaštiti okoliša budu pogodna za predviđenu uporabu, propisno instalirana i točna te da ih vlasnici ili korisnici održavaju u takvom stanju,

- sprečavanje nepoštenog ili obmanjujućeg poslovanja utezima ili mjerama u bilo kojoj robi ili usluzi koja se oglašava, pakira, prodaje, kupuje ili razmjenjuje,
- poticanje poželjnog gospodarskog rasta uz zaštitu potrošača prihvaćanjem zahtjeva zakonskog mjeriteljstva koji su nužni za osiguranje ravnopravnog natjecanja i jednakosti među kupcima i prodavačima,
- zaštita pojedinca utvrđivanjem i provedbom mjeriteljskih zahtjeva za mjerila koja se upotrebljavaju za zaštitu zdravlja, provedbu sigurnosnih propisa i propisa koji se odnose na okoliš,
- uspostavljanje slijedivosti mjernih rezultata s pomoću priznatih i prihvaćenih postupaka,
- uspostava norme za utege ili mjere i nazivnih norma punjenja za neki pretpakirani proizvod i dr.

Novost u Zakonu je osnivanje Hrvatskog mjeriteljskog instituta (HMI-a) čija je osnovna nadležnost utvrđena Zakonom, dok će detaljno biti utvrđena nadležnost Uredbom Vlade Republike Hrvatske kojom će HMI biti osnovana.

Tom prilikom će se, uz uvažavanje specifičnosti Republike Hrvatske, morati uzeti u obzir i zadaće koji su navedene u Međunarodnom dokumentu OIML-a, koje inače u Europskoj uniji obavljaju nacionalni mjeriteljski instituti.

Te zadaće su opće mjeriteljske zadaće i zadaće zakonskog mjeriteljstva.

U opće mjeriteljske zadaće spadaju:

1. uspostavljanje nacionalnog sustava jedinica koje se trebaju temeljiti na Međunarodnom sustavu jedinica koje je prihvatila Opća konferencija za mjere i utege (SI)
2. ostvarivanje i održavanje nacionalnih mjernih etalona i prenošenje zakonitih jedinica
3. zapošljavanje odgovarajućih mjeriteljskih stručnjaka za preuzimanje odgovornosti HMI-a
4. uspostavljanje laboratorija koji zadovoljavaju mjeriteljske zahtjeve, te da ti laboratoriji budu opremljeni odgovarajućom umjernom opremom
5. usmjerenje na istraživanje radi poboljšanja nacionalnih mjernih etalona
6. da bude nacionalna referencija za nacionalni akreditacijski sustav umjernih laboratorija koji se odnose na mjerne etalone
7. davanje savjeta Vladi Republike Hrvatske odnosno Državnom zavodu za mjeriteljstvo o tehničkim pitanjima u mjeriteljstvu
8. osiguranje odgovarajućeg i djelotvornog sudjelovanja u međunarodnim mjeriteljskim aktivnostima
9. osiguranje umjeravanja prema nacionalnim mjernim etalonima radi slijedivosti umjernih laboratorija i laboratorija za zakonsko mjeriteljstvo i dr.

Zadaće zakonskog mjeriteljstva HMI-a sastoje se u izradi studija i davanja prijedloga za zahtjeve na tehničkom uređivanju različitih kategorija mjerila, ocjena potrebe države koje se odnose na zakonsko mjeriteljstvo, izdavanje nacionalnih i OIML-potvrda o tipnom odobrenju, osiguranje školovanja službenika zakonskog mjeriteljstva, kao i tehničkog školovanja i školovanja za industriju u pitanjima zakonskog mjeriteljstva i dr.

HMI usklađuje rad nacionalnih umjernih laboratorija koji održavaju mjernu slijedivost državnih etalona, sudjeluju u razvoju mjeriteljstva u okviru izabrane fizikalne veličine, sudjeluju u izradi normi i tehničkih propisa koji su povezani s etalom, sudjeluju u međulaboratorijskim usporednim ispitivanjima i dr.

Članci 12. do 14.

Briše se glava V. TEHNIČKO MJERITELJSTVO ETALONI , REFERENCIJSKE TVARI I MJERILA U PODRUČJU TEHNIČKOG MJERITELJSTVA i ukidaju se odredbe Zakona o tehničkom mjeriteljstvu, te se vrše određene pravno tehničke intervencije u odredbama zakona kako bi se otklonile moguće nejasnoće u primjeni.

Članak 15.

Kod tipnog ispitivanja mjerila uređuje se i postupanje u slučaju da se naknadno utvrdi da mjerilo na zadovoljava tehničke zahtjeve.

U tom slučaju donosi se rješenje o ukidanju tipnog odobrenja.

Ako se tipno ispitivanje provodi prema Smjernici „novog pristupa“ 2004/22/EEC za mjerila, tipno odobrenje je sastavni dio postupka ocjene sukladnosti i provodi se po posebnim propisima.

Članci 16. do 22.

Članak 21. postojećeg Zakona dopunjen je novim stavkom, koji uređuje pitanje označavanja mjerila za koje se utvrdi da ne zadovoljava propisane zahtjeve, te u svezi s tim dopunjuje i stavak 5. ovog članka.

U članku 28. Zakona unosi se izmjena u smislu da umjeravanje etalona, odnosno potvrđivanje referencijskih tvari za potrebe ovjeravanja ne obavlja više Zavod već taj posao rade HMI i akreditirani umjerni laboratoriji.

Članak 33. se briše jer je njegov sadržaj konzumiran u članku 23. stavak 3.

Izmjenom stavka 2. članka 41. Zakona sužena je mogućnost djelovanja ovlaštenih pravnih osoba u smislu odredaba ovog zakona.

Naime Zavod može ovlastiti pravne osobe koje ispunjavaju propisane uvjete, u smislu prijenosa javne ovlasti, za poslove ovjeravanja zakonitih mjerila i ispitivanja sukladnosti onda kada ih sam ne može obavljati, dok su do sada takve osobe mogle obavljati i poslove ispitivanja pakovina, provedbe službenih mjerenja i mjeriteljske provjere mjerila postupkom održavanja.

Članci 23. do 26.

Uređuju pitanje financiranja Zavoda i HMI-a, te obvezu plaćanja naknada za provedbu postupka ovlašćivanja pravnih i fizičkih osoba, postupka ocjene sukladnosti, ekspertna mjerenja, umjeravanja, ispitivanja i potvrđivanja referencijskih tvari, ispitivanja usklađenosti mjerila, pretpakovina i boca kao mjernih spremnika s propisima i službenih mjerenja koje poslove obavljaju Zavod, HMI ili ovlaštene pravne osobe.

Osnivanjem HMI-a utvrđena je i potreba da se zakonom utvrdi potreba njegovog financiranja pa je tako određeno da se iz proračuna Republike Hrvatske financira ona djelatnost HMI-a koja je od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku. To je u skladu s praksom u zemljama Europske unije gdje su te zemlje u svim slučajevima uredile stvari tako da većina sredstava za financiranje takvih instituta dolazi iz javnih izvora.

HMI može ostvarivati i sredstva ostvarena vlastitom djelatnošću. To mogu biti sredstva ostvarena ugovorom s Vladom Republike Hrvatske i tijelima državne uprave za posebne zadatke (na primjer studije), sredstva ostvarena s pravnim osobama za komercijalne usluge (na primjer školovanje), doprinosi od različitih organizacija za specifične zadaće kao što su pomoć međunarodnih organizacija za uspostavljanje HMI-a.

Članci 27. do 34.

Ovim člancima unose se izmjene i dopune kojima se otklanjaju određeni nedostaci i propusti iz postojećeg zakona kao i kvalitetnije formuliranje nekih pitanja.

Tako se, u članku 55. unosi riječ „plan“ umjesto „program“ jer se radi o godišnjem planiranju zadataka mjeriteljske inspekcije.

Članak 61. se briše jer članak 69. Zakona uređuje to isto pitanje.

Iz članka 66. brisani su stavci 3. i 4. jer mjeriteljski inspektori nisu kompetentni da nadziru način čuvanja, održavanja i uporabe državnih etalona, niti zakonito korištenje sredstava iz državnog proračuna za sufinanciranje državnih etalona.

Posao nadzora nad HMI-om obavlja ministarstvo nadležno za znanost pa će u tom okviru nadzirati i spomenuta područja.

Članak 67. dopunjen je na način da se utvrđuje obveza označavanja na odgovarajući način mjerila i pretpakiranih proizvoda koji nisu sukladni propisanim zahtjevima.

U dopuni članka 68. utvrđuje se rok za donošenje rješenja od strane inspektora u slučajevima kad su utvrđene nepravilnosti, a u članku 70. utvrđuje se rok za donošenje pismenog otpovka rješenja kad je inspektor donio usmeno rješenje.

U članku 71. utvrđen je rok od 8 dana za podnošenje žalbe protiv rješenja inspektora kao i to da žalba ne odgađa izvršenje rješenja. Ovo iz razloga jer bi odgađanjem izvršenja rješenja radi uložene žalbe mogla nastati šteta za potrošače i druge pojedince ako bi se nezakonito mjerilo rabilo u roku kojim bi eventualno bilo odgođeno izvršenje rješenja.

U kaznenim odredbama su dodani još prekršaji koji se odnose na odredbe zakona koji nisu do sada bili definirani.

Članak 35.

Ovim člankom ispravlja se greška u tekstu.

Članak 36.

Ovim člankom ispravlja se greška u dosadašnjem tekstu i briše se nepotrebn dio teksta.

Članak 37.

Terminološki se zakon usklađuje u području pretpakiranih proizvoda na način da se u cijelom tekstu Zakona riječ „pakovine“ mijenja u riječ „pretpakovine“.

Članak 38.

Uređuje se način preuzimanja nekretnina i pokretnina, kao i djelatnika od Državnog zavoda za mjeriteljstvo.

Članak 39.

Uređuje se način osnivanja HMI-a donošenjem Uredbe Vlade o osnivanju Hrvatskog mjeriteljskog instituta kojom će se utvrditi status instituta, na detaljniji način propisati djelatnost instituta, ustrojstvo i tijela instituta, imovinu, te druga pitanja od važnosti za uspostavu i rad HMI-a.

Članak 40.

Utvrđuje se dan stupanja na snagu ovog Zakona.